

CÔNG TÁC ĐẤU THẦU TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN CHI LĂNG TỈNH LẠNG SƠN

BIDDING WORK IN REGIONAL CONSTRUCTION IN CHI LANG DISTRICT LANG SON PROVINCE

Linh Văn Phúc

Huyện Chi Lăng, Lạng Sơn

Tóm tắt: Đấu thầu là một phương thức quản lý vừa có tính khoa học, vừa có tính pháp lý, khách quan mang lại hiệu quả cao, tạo ra sự cạnh tranh lành mạnh và hợp pháp trên thị trường xây dựng. Đấu thầu thúc đẩy lực lượng sản xuất phát triển, đẩy mạnh phát triển khoa học kỹ thuật trong xây dựng, đổi mới công nghệ thi công từ đó góp phần tích cực thúc đẩy sự nghiệp công nghiệp hoá - hiện đại hoá đất nước.

Trên cơ sở phân tích thực trạng công tác tổ chức đấu thầu các dự án xây dựng tại Ban Quản lý dự án đầu tư xây dựng tại huyện Chi Lăng tỉnh Lạng Sơn, tác giả đã nêu lên những mặt mạnh, mặt yếu. Từ đó đề xuất những giải pháp thiết thực trong lĩnh vực này.

Từ khóa: Đấu thầu, Công tác đấu thầu, Đấu thầu xây dựng

Abstract: Bidding is a management method that is both scientific, legal, and objective, bringing in high efficiency, creating a healthy and legal competition in the construction market. Tender is to promote the development of production forces, development of science and technology in construction, renovation of construction technology, thereby actively contributing to the industrialization and modernization of the country.

On the basis of analyzing the current situation of the bidding team for construction projects at the Construction Investment Project Management Board in Chi Lang District, Lang Son Province, the author has raised the strengths and weaknesses. Since then, to propose practical solutions in this field.

Keywords: Bidding, Bidding Work, Construction Bidding

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Nền kinh tế nước ta đang phát triển mạnh mẽ, trong bối cảnh hội nhập, kinh tế cả nước cần phát triển vững chắc để cạnh tranh với các nước khác trong khu vực và trên thế giới. Để đạt được mục tiêu đó, nhà nước cần chú trọng phát huy nội lực của đất nước, đặc biệt phát huy hiệu quả của hoạt động đầu tư xây dựng cơ bản do đây là ngành kinh tế kỹ thuật quan trọng liên quan đến nhiều lĩnh vực kinh tế, lại sử dụng nguồn ngân sách và nhân lực lớn. Hoạt động đầu tư xây dựng cơ bản muốn đạt hiệu quả thì công tác đấu thầu đóng vai trò quyết định cao nhất.

Tuy nhiên, hoạt động đấu thầu xây dựng nước ta vẫn đang còn nhiều bất cập từ nhiều phía gây ra những ảnh hưởng tiêu cực cho toàn dự án đầu tư xây dựng. Trước những bất cập còn tồn tại trong công tác đấu thầu xây dựng hiện nay thì việc nghiên cứu và nâng cao chất lượng công tác đấu thầu xây dựng là một đề tài phù hợp với tình hình thực tiễn và có ý nghĩa quan trọng.

2. CÔNG TÁC ĐẤU THẦU TẠI HUYỆN CHI LĂNG, LẠNG SƠN

Đánh giá hồ sơ dự thầu là việc Ban quản lý dự án (QLDA) đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng xem xét, chấm thầu đối với các hồ sơ dự thầu (HSDT) của nhà thầu trên cơ sở các yêu cầu được đặt ra trong hồ sơ mời thầu. Mục đích của công việc này là nhằm đánh giá, xem xét, so sánh giữa các nhà thầu với nhau để chọn lựa nhà thầu tốt nhất, phù hợp nhất để thi công dự án xây dựng. Hoạt động đánh giá hồ sơ dự thầu của các nhà thầu bao gồm: Đánh giá tính hợp lệ của hồ sơ; đánh giá năng lực kinh nghiệm của nhà thầu và đánh giá về đề xuất kỹ thuật của nhà thầu.

Thứ nhất, đánh giá tính hợp lệ của hồ sơ dự thầu

Đánh giá tính hợp lệ của hồ sơ dự thầu là việc Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng xem xét về hình thức của hồ sơ dự thầu có đảm bảo đáp ứng đúng quy định đã nêu trong hồ sơ mời thầu không. Việc đánh giá bao gồm: kiểm tra số lượng bản gốc, bản chụp HSDT; kiểm tra các thành phần của hồ sơ; kiểm tra sự thống nhất nội dung giữa bản gốc và bản chụp hồ sơ...Nội dung đánh giá tính hợp lệ của hồ sơ dự thầu tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng như sau:

STT	Nội dung đánh giá	Kết quả đánh giá	Ghi chú
1	Có bản gốc HSDT đúng theo quy định tại Điểm I, Mục 15, Chương I của HSMT do Ban QLDA phát hành	Đạt/ Không đạt	
2	Có đơn dự thầu được đại diện hợp pháp của nhà thầu ký tên, đóng dấu theo yêu cầu của HSMT; thời gian thực hiện gói thầu nêu trong đơn dự thầu phải phù hợp với đề xuất về mặt kỹ thuật; giá dự thầu ghi trong đơn dự thầu phải cụ thể, cố định bằng số, bằng chữ và phải phù hợp, logic với tổng giá trị dự thầu ghi trong biểu tổng hợp, không đề xuất các giá dự thầu khác nhau hoặc có kèm theo điều kiện gây bất lợi cho chủ đầu tư, bên mời thầu. Đối với nhà thầu liên danh, đơn dự thầu phải do đại diện hợp pháp của từng thành viên ký tên, đóng dấu hoặc thành viên đứng đầu liên danh thay mặt liên danh ký đơn dự thầu theo phân công trách nhiệm trong văn bản thoả thuận liên danh	Đạt/ Không đạt	
3	Hiệu lực của HSDT đáp ứng yêu cầu theo quy định trong HSMT	Đạt/ Không đạt	
4	Có bảo đảm dự thầu với giá trị và thời hạn hiệu lực đáp ứng yêu cầu của HSMT; đối với bảo đảm dự thầu theo hình thức thư bảo lãnh ngân hàng thì phải được đại diện hợp pháp của tổ chức tín dụng tại Việt Nam ký tên, đóng dấu và đảm bảo thời gian hiệu lực và giá trị đảm bảo theo yêu cầu của HSMT	Đạt/ Không đạt	

STT	Nội dung đánh giá	Kết quả đánh giá	Ghi chú
5	Không có tên trong hai hoặc nhiều HSDT với tư cách là nhà thầu chính (nhà thầu độc lập hoặc thành viên trong liên danh)	Đạt/ Không đạt	
6	Có thoả thuận liên danh được đại diện hợp pháp của từng thành viên liên danh ký tên, đóng dấu	Đạt/ Không đạt	
7	Nhà thầu không đang trong thời kỳ bị cấm tham gia hoạt động đấu thầu theo quy định của pháp luật về đấu thầu	Đạt/ Không đạt	
8	Nhà thầu đảm bảo tư cách hợp lệ theo quy định tại khoản 1 điều 5 của Luật đấu thầu số 43 năm 2013	Đạt/ Không đạt	
	Kết luận	Đạt/ Không đạt	

Bảng 2.1: Nội dung đánh giá tính hợp lệ của hồ sơ dự thầu

(Nguồn: Ban quản lý dự án đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng)

Khi đánh giá sơ bộ tính hợp lệ của hồ sơ dự thầu theo tiêu chí “đạt” hoặc “không đạt”. Nhà thầu tham gia đấu thầu phải đạt hết tất cả các nội dung theo quy định trong bảng trên mới được đánh giá là đạt yêu cầu về mặt đánh giá sơ bộ tính hợp lệ của hồ sơ dự thầu; nếu một nội dung nào đánh giá không đạt thì Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng sẽ loại bỏ hồ sơ dự thầu, giúp tiết kiệm thời gian cho việc đánh giá về năng lực, kinh nghiệm cũng như đánh giá về tài chính của nhà thầu tham gia đấu thầu.

Thứ hai, đánh giá về năng lực và kinh nghiệm của nhà thầu

Nhà thầu có hồ sơ dự thầu hợp lệ sẽ được Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng tiếp tục xem xét, đánh giá về năng lực và kinh nghiệm. Việc đánh giá về năng lực và kinh nghiệm thực hiện theo tiêu chuẩn đánh giá quy định trong hồ sơ mời thầu như sau:

STT	Các tiêu chuẩn đánh giá	Mức yêu cầu tối thiểu để được đánh giá đạt
1	Nội dung yêu cầu	
1	Kinh nghiệm thi công gói thầu tương tự: - Tương tự về bản chất: Công trình xây dựng - Tương tự về quy mô công việc: Nhà thầu đã thi công hoàn thành ít nhất 01 hợp đồng công trình xây dựng - Đối với nhà thầu liên danh, từng thành viên liên danh phải đáp ứng yêu cầu trên. Ghi chú: Nhà thầu phải có giấy tờ hợp pháp chứng minh và chiều cao công trình	Có hợp đồng (được chứng thực); có xác nhận của bên giao thầu về giá trị, bản chất (bản gốc hoặc bản chứng thực) để chứng minh
2	Năng lực kỹ thuật - Chỉ huy trưởng công trường: Là kỹ sư xây dựng có thời gian làm công tác thi công xây dựng liên tục tối thiểu 05 năm; có Chứng chỉ bồi dưỡng nghiệp vụ chỉ huy trưởng công trường do đơn vị có thẩm quyền cấp. Cho phép chỉ huy trưởng công trường kiêm kỹ thuật thi công. - Kỹ thuật thi công: Là Kỹ sư xây dựng có thời gian làm công tác thi công xây dựng liên tục tối thiểu 03 năm; đã có kinh nghiệm làm kỹ thuật thi công ít nhất 01 công trình xây dựng	Có bằng cấp; hợp đồng lao động hợp pháp; giấy tờ chứng minh kinh nghiệm (bản gốc hoặc bản được chứng thực) để chứng minh

STT	Các tiêu chuẩn đánh giá	Mức yêu cầu tối thiểu để được đánh giá đạt
3	Thiết bị thi công chủ yếu: Máy trộn bê tông các loại; Máy đầm cóc; Máy hàn các loại; Máy đầm dùi; Máy đầm bàn; Máy kéo; Xe ô tô tải; Máy đào đất Đây là số lượng và chủng loại thiết bị thi công tối thiểu, nhà thầu phải bổ trí thêm một số thiết bị theo yêu cầu công việc để đảm bảo chất lượng và tiến độ công trình; trong trường hợp liên danh mỗi thành viên liên danh phải có đủ số lượng thiết bị để thi công công việc mình đảm nhận nhưng tổng thiết bị của cả liên danh không ít hơn số lượng nêu trên	Bổ trí đủ và có đầy đủ giấy tờ hợp pháp để chứng minh; riêng thiết bị yêu cầu kiểm định phải có giấy kiểm định còn hiệu lực
2	Năng lực tài chính	Tất cả đều đạt
1	Doanh thu trung bình hàng năm trong 02 năm liền kề năm mời thầu. Trong trường hợp liên danh, doanh thu trung bình hàng năm trong 02 năm liền kề năm mời thầu của cả liên danh được tính bằng tổng doanh thu trung bình hàng năm trong 02 năm liền kề năm mời thầu của các thành viên trong liên danh. Trong đó, doanh thu trung bình hàng năm trong 02 năm liền kề năm mời thầu của từng thành viên trong liên danh phải \geq giá trị do thành viên đó đảm nhận trong liên danh khi tham gia đấu thầu	
2	Tình hình tài chính lành mạnh	
a	Số năm nhà thầu hoạt động không lỗi trong thời gian yêu cầu báo cáo về tình hình tài chính	từ 01 năm trở lên
b	Nhà thầu thực hiện nghĩa vụ thuế theo quy định của pháp luật	Có xác nhận của cơ quan thuế
		Đạt/ Không đạt

Bảng 2.2: Nội dung đánh giá năng lực, kinh nghiệm của nhà thầu

(Nguồn: Ban quản lý dự án đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng)

Các tiêu chí đánh giá về năng lực và kinh nghiệm của nhà thầu tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng được sử dụng theo tiêu chí “Đạt”, “Không đạt”. Nhà thầu phải “Đạt” các nội dung nêu trong bảng trên thì được đánh giá là đáp ứng yêu cầu về năng lực và kinh nghiệm. Nếu HSDT của các nhà thầu được đánh giá là “Không đạt” đối với mỗi tiêu chí thì HSDT của nhà thầu đó sẽ bị loại mà không cần phải tiến hành các bước đánh giá tiếp theo. Nhà thầu có năng lực và kinh nghiệm đáp ứng yêu cầu được tiếp tục xem xét, đánh giá về kỹ thuật.

Thứ ba, đánh giá về mặt kỹ thuật

Đề xuất kỹ thuật là bản mô tả năng lực kỹ thuật của Nhà thầu và biện pháp kỹ thuật cụ thể để thực hiện gói thầu. Đối với Nhà thầu xây lắp, ngoài trình độ chuyên môn của đội ngũ nhân sự thì năng lực kỹ thuật còn được thể hiện thông qua số lượng và chất lượng các loại máy móc thiết bị thi công xây dựng. Để đánh giá biện pháp kỹ thuật thực hiện gói thầu của các Nhà thầu Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng đã sử dụng các tiêu chí đánh giá được nêu trong HSMT bằng cách cho điểm hoặc dùng cách trả lời đạt/không đạt. Các gói thầu xây lắp khác nhau về quy mô thì yêu cầu kỹ thuật cũng được đánh giá theo những tiêu chí khác nhau như: tính hợp lý và khả thi của các giải pháp kỹ thuật, biện pháp tổ chức thi công và biện pháp đảm bảo kỹ thuật, mức độ đáp ứng về thiết bị thi công, các biện pháp đảm bảo an toàn, vệ sinh môi trường, phòng cháy chữa cháy... Sau khi đánh giá về kỹ thuật, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện sẽ bỏ những đề xuất kỹ thuật không đáp ứng yêu cầu và tiến hành xem xét đề xuất tài chính của những hồ sơ dự thầu còn lại.

STT	Nội dung yêu cầu	Mức độ đáp ứng	
1	<p>Tính hợp lý và khả thi của các giải pháp kỹ thuật; biện pháp tổ chức thi công phù hợp với đề xuất về tiến độ thi công</p> <p>- Biện pháp kỹ thuật thi công các hạng mục: Công tác thi công đào móng; Công tác cốt thép; Công tác cốp pha; Công tác bê tông cốt thép; Công tác xây; Công tác sản xuất lắp dựng cửa các loại; Công tác thi công lắp dựng hệ thống kết cấu mái, lợp mái; Công tác thi công các công việc khác,...</p> <p>- Yêu cầu nhà thầu lập phương án tổ chức thi công các hạng mục của gói thầu phù hợp theo tiến độ tổng thể; đảm bảo tính khả thi và phù hợp với yêu cầu thực hiện dự án (kèm bản vẽ tổng mặt bằng tổ chức thi công cho từng hạng mục và toàn bộ gói thầu để thuyết minh)</p>	Có giải pháp phù hợp	Đạt hoặc chấp nhận được
		Không có giải pháp hoặc có nhưng không phù hợp	Không đạt
	<p>Sơ đồ tổ chức bộ máy quản lý nhân sự trên công trường và thuyết minh sơ đồ, ghi rõ trách nhiệm của từng người. Trong trường hợp liên danh, nhà thầu chỉ cần lập sơ đồ tổ chức bộ máy quản lý nhân sự chung cho cả liên danh</p>	Có sơ đồ, ghi rõ trách nhiệm của từng người	Đạt
		Không có sơ đồ	
2	Bảo đảm điều kiện vệ sinh môi trường và các điều kiện khác như phòng cháy, chữa cháy, an toàn lao động		
	<p>Biện pháp giao thông, chống ô nhiễm môi trường trong suốt quá trình thi công. Trách nhiệm nhà thầu trong việc bảo vệ môi trường trong quá trình thi công xây dựng, trách nhiệm nhà thầu đối với việc vi phạm về bảo vệ môi trường do mình gây ra</p>	Có biện pháp phù hợp	Đạt
		Không có BP phù hợp	Không đạt
	<p>Biện pháp đảm bảo an toàn; đảm bảo an ninh trật tự trong suốt quá trình thi công; đặc biệt công tác thi công trên cao</p>	Có biện pháp phù hợp	Đạt
		Không có BP phù hợp	Không đạt
3	Mức độ đáp ứng các yêu cầu về bảo hành		
	<p>Thuyết minh chế độ bảo hành công trình, nhiệm vụ nhà thầu trong quá trình bảo hành</p>	Có TM bảo hành	Đạt
		Không có thuyết minh	Không đạt
4	Các biện pháp bảo đảm chất lượng		
	<p>Yêu cầu về các loại vật liệu chính</p>	Phù hợp yêu cầu trong HSTK	Đạt
		Không phù hợp	Không đạt
	<p>Các biện pháp đảm bảo chất lượng công trình: Quy trình quản lý chất lượng thi công của nhà thầu, biện pháp nâng cao chất lượng và sự phối hợp giữa các bên trong quá trình thi công xây dựng; Quy trình kiểm tra nghiệm thu kỹ thuật các giai đoạn thi công xây dựng; Các nội dung khác</p>	Có biện pháp phù hợp	Đạt
		Không có BP phù hợp	Không đạt
5	Tiến độ thi công, biểu đồ nhân lực		
	<p>Có biểu đồ tiến độ thi công theo sơ đồ ngang, biểu đồ nhân lực, máy móc thiết bị thi công; tiến độ thi công.</p>	Đạt	
	<p>Không có biểu đồ tiến độ thi công theo sơ đồ ngang, biểu đồ nhân lực, máy móc thiết bị thi công; tiến độ thi công</p>	Không đạt	
	Kết luận	Đạt	Không đạt

Bảng 2.3: Nội dung đánh giá về đề xuất kỹ thuật của nhà thầu

(Nguồn: Ban quản lý dự án đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng)

Nhà thầu được đánh giá đạt yêu cầu về mặt kỹ thuật khi không có tiêu chuẩn nào bị đánh giá là “không đạt”. Điểm đánh giá hồ sơ dự thầu của nhà thầu là điểm trung bình cộng các điểm của các chuyên gia trong tổ chuyên gia xét thầu đánh giá. Mỗi chuyên gia có một nhận xét, đánh giá riêng đối với từng Nhà thầu, với từng chỉ tiêu xếp loại trước khi cho điểm. Thông thường, tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng nếu Nhà thầu có điểm kỹ thuật từ 70 điểm trở lên sẽ được chọn vào danh sách đánh giá tài chính.

Khi đánh giá tài chính của nhà thầu, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng căn cứ vào giá chào thầu do Ban xây dựng trên cơ sở các điều kiện thực hiện gói thầu. Ban sẽ sử dụng giá đánh giá để so sánh các hồ sơ dự thầu, hồ sơ dự thầu nào có mức giá chào thấp gần nhất với giá đánh giá và thấp nhất sẽ được lựa chọn để thực hiện các dự án đầu tư xây dựng.

Giai đoạn 2017-2019, kết quả đánh giá, lực chọn nhà thầu tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng như sau:

Chỉ tiêu	Năm 2017	Năm 2018	Năm 2019	Chênh lệch 2018/2017		Chênh lệch 2019/2018	
				Số lượng	%	Số lượng	%
Tổng số hồ sơ dự thầu	109	141	211	32	29,36	70	49,65
Tổng số hồ sơ hợp lệ	87	116	174	29	33,33	58	50,00
Số hồ sơ trúng thầu	36	47	68	11	30,56	21	44,68

Bảng 2.4: Kết quả đánh giá hồ sơ dự thầu tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng

(Nguồn: Ban quản lý dự án đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng)

Những năm qua, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng đã đánh giá hồ sơ dự thầu của nhà thầu một cách nghiêm túc và đúng quy định, các hồ sơ dự thầu không đủ tiêu chuẩn đều bị loại bỏ; đảm bảo tính công khai, minh bạch; không có các hiện tượng móc ngoặc xảy ra. Thông qua công tác đánh giá hồ sơ dự thầu, Ban QLDA luôn tìm ra và lựa chọn được nhà thầu phù hợp thực hiện các gói thầu, dự án xây dựng, đảm bảo các dự án được khởi công xây dựng đúng kế hoạch.

2.5. Nhận xét công tác đấu thầu trong lĩnh vực xây dựng trên địa bàn huyện Chi Lăng

2.5.1. Kết quả đạt được

Những năm qua, việc tổ chức thực hiện công tác đấu thầu xây dựng trên địa bàn huyện Chi Lăng đã đạt được nhiều thành tựu, giúp nâng cao hiệu quả quản lý dự án đầu tư, góp phần phát triển tình hình kinh tế - xã hội trên địa bàn huyện. Theo đó, công tác đấu thầu trong lĩnh vực xây dựng tại huyện Chi Lăng đã đạt được nhiều kết quả như:

Trong quá trình xét thầu dự án xây dựng, các thành viên của tổ chuyên gia đã thực hiện nghiêm túc đảm bảo tính chính xác, công bằng và bảo mật, chọn được nhà thầu có năng lực và kinh nghiệm đáp ứng yêu cầu của dự án xây dựng. Chính nhờ sự cạnh tranh công bằng mà hoạt động đấu thầu giúp cho các nhà thầu ngày càng tự hoàn thiện mình, đảm bảo cho các dự án xây dựng được thực hiện đúng tiến độ và chất lượng do Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng đề ra.

Quy trình lựa chọn nhà thầu tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng được thực hiện nghiêm túc, tuân thủ theo đúng quy định. Việc tổ chức đấu thầu diễn ra khi đã bố trí được kế hoạch vốn rõ ràng. Các HSMT có khối lượng mời thầu phù hợp với dự toán được duyệt. Hình thức đấu thầu được thực hiện nghiêm túc, việc lựa chọn hình thức đấu thầu theo quy định làm tăng tính cạnh tranh, hiệu quả của công tác đấu thầu

và hiệu lực các văn bản pháp luật về đấu thầu.

Năng lực của các cán bộ tham gia công tác đấu thầu ngày càng được nâng cao: Qua công tác đấu thầu từng dự án xây dựng, năng lực chuyên môn cũng như kinh nghiệm làm việc của các cán bộ tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng trở nên dày dặn hơn đặc biệt là đội ngũ cán bộ thuộc tổ chuyên gia đấu thầu. Thông qua công tác đấu thầu, cán bộ được cọ sát đi sâu vào thực tế, đúc rút được kinh nghiệm giúp cho đội ngũ cán bộ tổ chức công tác đấu thầu ngày càng trưởng thành, có trình độ chuyên môn vững vàng và từng bước đáp ứng được yêu cầu của công việc.

Trong quá trình đấu thầu, các dự án xây dựng đã được thông báo công khai, đảm bảo tính đúng đắn, minh bạch cho dự án, tránh được các hiện tượng tiêu cực thường có trong việc thi công các công trình như: lạm dụng vốn, thất thoát, lãng phí vốn,... Đồng thời, quyền lợi của các bên tham gia được bảo vệ. Nội dung của tính công khai, minh bạch được thể hiện rõ trong việc công khai thông báo mời thầu trên các phương tiện thông tin đại chúng, cung cấp HSMT với những nội dung rõ ràng, cụ thể theo đúng qui định, đặc biệt là công tác xem xét, đánh giá HSMT đúng theo qui định, không có hiện tượng liên kết với các nhà thầu. Sau khi có kết quả đấu thầu, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng đều có thông báo tới cho các Nhà thầu, cả nhà thầu trúng thầu và nhà thầu trượt thầu, có giải thích lý do đầy đủ, rõ ràng, tránh sự mập mờ, ngờ vực.

Công tác đấu thầu các dự án xây dựng huyện Chi Lăng đã giúp tiết kiệm chi phí cũng như nguồn vốn NSNN được thể hiện thông qua mức chênh lệch giá trong hoạt động thương thảo, ký kết hợp đồng. Giá các dự án xây dựng được phê duyệt đã được tính toán kỹ lưỡng, việc thẩm định lại rất chặt chẽ đảm bảo tiết kiệm tối đa chi phí, hạn chế thất thoát, lãng phí xảy ra. Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng đã quản lý công tác đấu thầu rất chặt chẽ và mang lại hiệu quả cao, giúp lựa chọn nhà thầu đảm bảo chất lượng thực hiện các dự án xây dựng.

2.5.2. Hạn chế

Bên cạnh những kết quả mà công tác tổ chức đấu thầu dự án xây dựng huyện Chi Lăng đã đạt được thì vẫn còn những tồn tại làm ảnh hưởng đến chất lượng công tác đấu thầu. Sau đây là một số tồn tại trong công tác đấu thầu xây dựng trên địa bàn huyện Chi Lăng:

Tiến độ công tác tổ chức đấu thầu tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng còn chậm hơn so với kế hoạch do chậm trễ ở một số khâu trung gian.

Một trong số đó là chậm trễ trong quá trình lập HSMT. HSMT là toàn bộ tài liệu về các yêu cầu cho một gói thầu do Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện lập, được làm căn cứ pháp lý cho nhà thầu chuẩn bị hồ sơ dự thầu và bên mời thầu đánh giá hồ sơ dự thầu. Nếu công tác lập HSMT bị chậm thì sẽ kéo dài thời gian do phải gia hạn thời gian phát hành HSMT và thời gian thi công không đúng kế hoạch, ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng đấu thầu và tình hình hoạt động kinh doanh của Ban. Nguyên nhân của sự chậm trễ này là do những sai sót, nhầm lẫn, bất cẩn của cán bộ được phân công nhiệm vụ lập HSMT hay do yêu cầu gấp rút trong thời gian ngắn giữa khoảng thời gian phát hành HSMT đã định trước với thời gian được phê duyệt HSMT của Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng. Bên cạnh đó, ở Ban có rất nhiều dự án được thực hiện cùng thời điểm nên chất lượng của việc lập HSMT không cao, còn nhiều sai sót, dẫn đến việc phê duyệt, bổ sung, điều chỉnh và khối lượng công việc quá nhiều trong khi cán bộ làm công tác lập HSMT còn thiếu gây nên sự chậm trễ trong quá trình lập HSMT.

Số lượng hồ sơ dự thầu xây dựng tại Ban QLDA dự án đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng còn thấp: Tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện, mặc dù đảm bảo được số lượng hồ sơ dự thầu đối với một dự án đầu tư xây dựng là tối thiểu 3 hồ sơ dự thầu nhưng số lượng hồ sơ dự thầu vẫn còn thấp. Số hồ sơ dự thầu thấp làm giảm tính cạnh tranh giữa các nhà thầu tham gia đấu thầu. Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện sẽ ít có cơ hội để lựa chọn ra được các nhà thầu tốt nhất. Điều này làm ảnh hưởng không tốt đến chất lượng của công tác đấu thầu.

Hoạt động thương thảo, ký kết hợp đồng chưa phát huy vai trò giúp tiết kiệm nguồn NSNN do giá ký kết hợp đồng với giá trúng thầu của nhiều dự án là trùng khớp với nhau. Trong giai đoạn từ 2017-2019 mặc dù công tác thương thảo hợp đồng đã giúp Ban điều chỉnh mức giá trúng thầu của nhà thầu song tỷ lệ chưa cao, nhiều dự án xây dựng giữ nguyên mức giá trúng thầu của nhà thầu làm căn cứ ký kết hợp đồng xây dựng.

Hiện tại, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng chưa áp dụng hình thức đấu thầu qua mạng để lựa chọn nhà thầu: Đấu thầu qua mạng góp phần nâng cao hiệu quả của công tác đấu thầu, tạo môi trường cạnh tranh, công bằng và minh bạch cho các nhà thầu, tiết kiệm được thời gian và chi phí cho các bên tham gia. Khi thực hiện đấu thầu qua mạng thì suốt quá trình đấu thầu từ lúc phát hành HSMT đến thông báo kết quả đấu thầu, bên mời thầu và nhà thầu - hai bên không cần gặp nhau và nhà thầu

không mất thời gian đi lại. Tiến hành đấu thầu qua mạng cũng tránh được những tình huống tranh cãi, tranh luận không cần thiết, mất thời gian. Khi mở thầu, các thông tin tự động hiện ra rất tiện lợi và tránh được tranh cãi không cần thiết, mất thời gian và phiền phức cho các bên tham gia. Mặc dù hình thức đấu thầu qua mạng được đánh giá là đạt được nhiều lợi ích nhưng Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng vẫn chưa áp dụng hình thức này. Đây là một hạn chế của Ban. Trong thời gian tới Ban cần triển khai áp dụng hình thức đấu thầu qua mạng để có thể nâng cao hơn nữa chất lượng công tác đấu thầu các dự án trong lĩnh vực xây dựng của huyện Chi Lăng.

2.5.3. Nguyên nhân hạn chế

Thứ nhất, các quy định, quy chế đấu thầu còn nhiều bất cập chưa rõ ràng.

Những năm gần đây, hệ thống pháp luật điều chỉnh công tác quản lý dự án nói chung và công tác đấu thầu nói riêng ngày càng được hoàn thiện song vẫn tồn tại nhiều bất cập. Cụ thể đối với giá trúng thầu, theo luật đấu thầu, nhà thầu trúng thầu là nhà thầu có giá đánh giá thấp nhất nhưng không vượt giá gói thầu được phê duyệt trong kế hoạch đấu thầu. Nguyên tắc này chỉ phù hợp với một số nước phát triển có trình độ cao. Lý do là khi phê duyệt giá trị gói thầu thì chế độ chính sách khác với thời điểm đấu thầu, do nhà nước có thay đổi về chế độ tiền lương cho doanh nghiệp, dẫn đến việc phát sinh chi phí là điều không thể tránh khỏi.

Theo điều 29 nghị định 85/2009/NĐ-CP có nêu: Sau khi mở thầu nhà thầu có trách nhiệm làm rõ hồ sơ dự thầu khi có yêu cầu của bên mời thầu theo quy định tại điều 36 của luật đấu thầu, trường hợp hồ sơ dự thầu thiếu các tài liệu như giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh, giấy chứng nhận đầu tư, quyết định thành lập, chứng chỉ chuyên môn và các tài liệu khác theo yêu cầu của hồ sơ mời thầu thì bên mời thầu yêu cầu nhà thầu bổ sung tài liệu nhằm chứng minh tư cách hợp lệ, năng lực và kinh nghiệm với điều kiện không làm thay đổi nội dung cơ bản của hồ sơ dự thầu đã nộp, không thay đổi giá dự thầu. Như vậy nhà thầu được phép bổ sung hồ sơ dự thầu theo yêu cầu của bên mời thầu, bên mời thầu được phép cho nhà thầu bổ sung hồ sơ dự thầu đã nộp. Đây là quy định khá mở rộng nó lại tiềm ẩn nhiều kẽ hở cho những ai muốn lợi dụng để “lách luật” bởi nhà thầu được bổ sung tài liệu rất quan trọng để làm thay đổi việc đáp ứng hay không đáp ứng với điều kiện tiên quyết (tư cách hợp lệ, năng lực kinh nghiệm).

Thứ hai, nguồn nhân lực tham gia thực hiện công tác đấu thầu còn hạn chế

Hiện tại, đội ngũ cán bộ thực hiện công tác đấu thầu còn nhiều thiếu sót, một số cán bộ chưa có chứng chỉ bồi dưỡng nghiệp vụ đấu thầu. Công tác đào tạo cán bộ cho hoạt động đấu thầu tại Ban chưa được quan tâm đúng mức. Công tác đào tạo đội ngũ cán bộ cho hoạt động đấu thầu là rất quan trọng bởi luật đấu thầu chỉ là công cụ còn việc thực hiện thế nào lại phụ thuộc vào năng lực của các cán bộ. Ngay sau khi luật đấu thầu và nghị định 85/2009/NĐ-CP có hiệu lực, Ban đã cử các cán bộ, chuyên viên chuyên làm công tác đầu tư và quản lý đấu thầu tham gia các lớp tập huấn về nghiệp vụ đấu thầu đồng thời hướng dẫn, phổ biến đến các đơn vị chủ đầu tư. Mặc dù các cán bộ được cử đi tập huấn nhưng một số nội dung, quy định trong Luật vẫn chưa được nhận thức thấu đáo. Một số cán bộ kinh nghiệm tham gia còn hạn chế nên tính chuyên nghiệp chưa cao, việc đấu thầu cho một số gói thầu kết quả không như mong đợi. Công tác đào tạo các cán bộ đấu thầu chưa thường xuyên để họ có thể trau dồi kinh nghiệm nên chưa đáp ứng được trọn vẹn yêu cầu của công tác đấu thầu.

Thứ ba, mô hình xét thầu chưa phát huy hiệu quả

Mô hình xét thầu đang áp dụng tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng được thực hiện trực tiếp bởi thành viên trong tổ chuyên gia đấu thầu. Mô hình xét thầu này khó đảm bảo sự minh bạch, công khai trong hoạt động đấu thầu và hậu đấu thầu. Dễ nảy sinh hiện tượng tiêu cực, móc ngoặc trong đấu thầu. Khi bị phát hiện ra sai phạm thì dễ che giấu vì chỉ có 2 bên tham gia. Bên cạnh đó trình độ hội đồng xét thầu sẽ bị hạn chế nếu nhà thầu áp dụng khoa học tiến bộ mà phía tổ chuyên gia đấu thầu không hiểu, không chấp nhận phương án của nhà thầu sẽ dễ ảnh hưởng tới kết quả đấu thầu

Thứ tư, công tác ứng dụng công nghệ thông tin trong tổ chức thực hiện đấu thầu chưa được chú trọng.

Hiện tại, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng chưa chú trọng đến việc đào tạo các kỹ năng nghiệp vụ chuyên sâu về công nghệ thông tin cho cán bộ quản lý dự án cũng như cán bộ thực hiện công tác đấu thầu, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong tổ chức thực hiện đấu thầu cũng chưa được coi trọng. Từ đây dẫn đến đội ngũ cán bộ quản lý không thể theo dõi một cách chính xác về tiến độ làm việc và tiến độ thực hiện các khâu trên hệ thống CNTT. Gây ảnh hưởng đến chất lượng và hiệu quả công tác đấu thầu.

Thứ năm, hệ thống tài liệu, thông tin phục vụ công

tác đấu thầu chưa đầy đủ.

Các tài liệu, thông tin liên quan đến dự án không được cập nhật thường xuyên dẫn đến các biểu mẫu sử dụng đôi khi không đúng quy định do đã được sửa đổi. Điều này dẫn đến chậm trễ trong quá trình tổ chức, thực hiện đấu thầu... gây ảnh hưởng đến chất lượng hiệu quả công tác đấu thầu, lựa chọn nhà thầu.

3. ĐỀ XUẤT BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CÔNG TÁC ĐẤU THẦU XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN CHI LĂNG

3.1. Nâng cao chất lượng công tác chuẩn bị hồ sơ mời thầu

Hồ sơ mời thầu là một tài liệu rất quan trọng trong quá trình đấu thầu của một gói thầu, nó bao gồm tất cả các thông tin về dự án xây dựng. HSMT là yếu tố quyết định cho việc lựa chọn nhà thầu. Do đó, hồ sơ mời thầu cần phải được soạn thảo một cách có khoa học và kỹ lưỡng trước khi tiến hành đấu thầu, việc soạn thảo HSMT phải do những người có chuyên môn thực hiện. Để nâng cao chất lượng công tác chuẩn bị HSMT, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng cần có những sáng kiến cải tiến quá trình lập HSMT của dự án xây dựng, cụ thể là:

- HSMT cần được xây dựng một cách chi tiết, rõ ràng và chính xác liên quan đến dự án xây dựng, tránh tình trạng các yêu cầu đưa ra một cách chung chung, không chi tiết gây khó khăn cho các nhà thầu tham gia đấu thầu.

- Trong HSMT cần phải quy định cụ thể khi chậm tiến độ triển khai dự án xây dựng thì phải xác định nguyên nhân và đề ra các biện pháp giải quyết. Nếu lỗi xuất phát từ phía nhà thầu thì nhà thầu phải có biện pháp đẩy nhanh tiến độ và sẽ không được trả chi phí cho biện pháp đó. Ngược lại, nếu lỗi là do phía chủ đầu tư, phía Ban QLDA thì chi phí này sẽ do chủ đầu tư hoặc Ban QLDA trả.

- Nâng cao chất lượng nội dung quan trọng trong HSMT: Trong HSMT có hai nội dung quan trọng mà Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng cần quan tâm là: chỉ dẫn cho nhà thầu và bảng tiên lượng. Hai nội dung này càng được soạn thảo cụ thể, đầy đủ và chính xác thì các nhà thầu các nắm rõ các thông tin về gói thầu xây dựng, đảm bảo việc chuẩn bị hồ sơ dự thầu được kỹ lưỡng. Do đó, trong quá trình chuẩn bị hồ sơ mời thầu, đòi hỏi đội ngũ cán bộ chuyên gia tổ đấu thầu tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện cần phải thực sự chuyên tâm, chú ý và đem hết khả năng của mình vào trong công việc

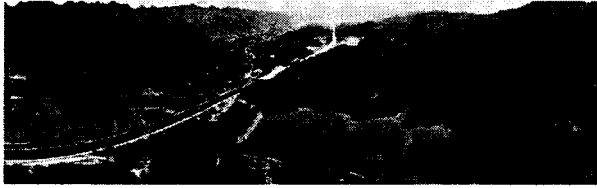
soạn thảo, đảm bảo các nhà thầu có căn cứ và cơ sở để hoàn thành hồ sơ dự thầu với chất lượng cao nhất.

- Một nội dung cũng không kém phần quan trọng trong HSMT là việc soạn thảo hợp đồng xây lắp, khác với công tác khác, hợp đồng trong đấu thầu được quy định trước trong HSMT và được nhà thầu chấp nhận. Những quy định mà Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng đưa ra trong hợp đồng sẽ là những quy định mà cả Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện và nhà thầu tuân theo. Chính vì vậy, nếu các nội dung trong bản điều kiện của hợp đồng chung chung, sơ sài có thể dẫn đến phát sinh các trường hợp không được quy định trong hợp đồng, tạo ra khe hở gây thiệt hại quyền lợi của Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện cũng như chủ đầu tư. Bên cạnh đó, nếu nội dung hợp đồng được lập quá cứng nhắc, đầy trách nhiệm cho nhà thầu... sẽ hạn chế các nhà thầu tham gia gói thầu, từ đó ảnh hưởng đến kết quả lựa chọn nhà thầu cho các dự án xây dựng huyện Chi Lăng. Vì vậy, đối với mỗi gói thầu, dự án xây dựng được triển khai cán bộ tổ chuyên gia đấu thầu thuộc Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng cần đưa ra các điều kiện hợp lý, phù hợp với tình hình cụ thể của việc thực hiện dự án xây dựng. Trong HSMT phải quy định cụ thể các biện pháp xử lý nếu có các tình huống phát sinh xảy ra như chậm tiến độ so với kế hoạch mà nhà thầu đã thoả thuận với ban quản lý, chấm dứt hợp đồng khi công trình còn dở dang...

- Ngoài ra, trong HSMT, tiêu chuẩn đánh giá hồ sơ dự thầu của nhà thầu được coi là một phần khá quan trọng, đây chính là căn cứ, cơ sở để tổ chuyên gia đấu thầu của Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng có thể lựa chọn, đánh giá một cách công bằng, chính xác các HSDT có khả năng đáp ứng tốt nhất những yêu cầu đặt ra của dự án xây dựng. Các tiêu chuẩn đánh giá hồ sơ dự thầu càng được xây dựng chi tiết và rõ ràng sẽ càng giúp cho nhà thầu có thể tự đánh giá được khả năng thực sự của HSDT mà nhà thầu đã lập. Tránh tình trạng, xây dựng tiêu chí đánh giá quá chung chung, không rõ ràng, dẫn tới sự không tán thành của các nhà thầu đối với kết quả chấm thầu của tổ chuyên gia. Ngoài ra, các tiêu chí đánh giá hồ sơ dự thầu nếu được đưa ra cụ thể, rõ ràng sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho tổ chuyên gia tiến hành công việc chấm thầu, giúp công tác xét thầu được diễn ra một cách nhanh chóng và chính xác, đảm bảo đúng kế hoạch của công tác đấu thầu.

- Khi lập HSMT, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng không nên yêu cầu một cách quá máy móc về phương pháp thực hiện từng công việc, loại nguyên vật liệu mà để tự nhà thầu tìm ra cách

thực hiện hợp lý nhất và đảm bảo chất lượng công trình xây dựng, như vậy sẽ phát huy được tính sáng tạo của các nhà thầu khi thực hiện các dự án xây dựng.

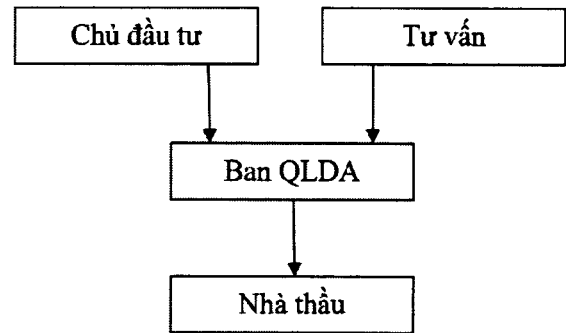
3.2. Kiện toàn bộ máy xét thầu tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện

Để thực hiện tốt công tác đấu thầu dự án xây dựng, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng phải đoàn kết, nhất trí khi đưa ra các quyết định liên quan đến lựa chọn nhà thầu từ khâu lập hồ sơ mời thầu đến khi ký kết hợp đồng, tránh tình trạng ý kiến trái ngược nhau, dẫn đến tình trạng nhân viên không biết tuân thủ quyết định nào, làm ảnh hưởng đến việc tổ chức thực hiện đấu thầu khiến các dự án xây dựng bị chậm tiến độ.

Nhằm phát huy vai trò của Ban QLDA dự án đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng trong công tác đấu thầu, giữa các phòng ban thuộc Ban QLDA phải có sự hỗ trợ, giúp đỡ nhau hoàn thành công việc, tránh hiện tượng đùn đẩy trách nhiệm. Xây dựng tác phong làm việc công nghiệp cho tất cả các phòng Ban. Để kiện toàn bộ máy xét thầu, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện có thể thực hiện một số biện pháp sau:

- Thứ nhất, về thành phần tổ chuyên gia đấu thầu cần phải quy định rõ số lượng người, thành phần của từng bên đại diện, tránh tình trạng đưa nhiều người vào tổ chuyên gia nhưng lại không đảm bảo chuyên môn để đảm nhận nhiệm vụ. Số lượng thành viên trong tổ chuyên gia đấu thầu của Ban QLDA nên áp dụng nguyên tắc số lượng thành viên theo số lẻ (có thể gồm 7 thành viên), tổ chuyên gia có thể làm việc theo nguyên tắc đa số phiếu bầu. Hơn nữa, các thành viên trong tổ chuyên gia đấu thầu phải thực sự am hiểu về kinh tế, kỹ thuật và về công trình xây dựng đang đấu thầu. Trong những trường hợp cần thiết với những dự án quy mô lớn, kỹ thuật phức tạp, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện nên mời thêm các chuyên gia làm tư vấn. Để đảm bảo chính xác, công bằng và khách quan các chuyên gia tư vấn được mời nên am hiểu chuyên ngành kinh tế kỹ thuật và không thuộc các đơn vị có tên trong danh sách dự thầu.

- Thứ hai, thay đổi mô hình xét thầu theo phương thức cũ bằng cách đưa ra mô hình xét thầu mới áp dụng cho công tác đấu thầu tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng như sau:

Hình 3.1: Mô hình xét thầu đề xuất

Điểm mạnh của mô hình xét thầu do tác giả đề xuất là bảo đảm cho việc chọn được một nhà thầu có đủ tất cả mọi điều kiện yêu cầu của chủ đầu tư thực hiện dự án xây dựng và tránh được mọi tiêu cực trong đấu thầu.

Ngoài ra, trong thực hiện dự án, nhà thầu thường gặp nhiều vấn đề phát sinh như phát hiện ra sự sai sót trong thiết kế. Nếu như cán bộ Ban quản lý dự án đầu tư xây dựng huyện không có chuyên môn mà cần phải giải trình, xin ý kiến thì sẽ mất nhiều thời gian, chậm tiến độ của dự án. Do đó, trong mô hình xét thầu, tác giả đề xuất thêm yếu tố bên tư vấn để hỗ trợ nhà thầu cũng như Ban QLDA khi cần thiết.

Tóm lại, hoạt động đấu thầu cần phải được thực hiện bởi các tổ chức chuyên nghiệp. Các đơn vị quản lý, tổ chức, tư vấn, giám sát và tổ chức đấu thầu đều là những đơn vị chuyên nghiệp, khi làm việc với nhau sẽ đảm bảo được thời gian, tiến độ cũng như chất lượng công trình. Đồng thời, cơ chế này cũng bảo đảm sự minh bạch, công khai trong hoạt động đấu thầu và hậu đấu thầu, tránh những tiêu cực có thể xảy ra.

3.3. Hoàn thiện thang điểm kỹ thuật phục vụ xét thầu

Phương pháp chấm thầu ảnh hưởng rất lớn tới chất lượng công tác đấu thầu cũng như việc lựa chọn nhà thầu. Để nâng cao chất lượng công tác đấu thầu, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng nên áp dụng giải pháp dùng chỉ tiêu tổng hợp không đơn vị đo để đánh giá, xét điểm kỹ thuật nhằm đưa ra quyết định lựa chọn nhà thầu thực hiện dự án xây dựng phù hợp. Nội dung của phương pháp này bao gồm các vấn đề sau:

Bước 1: Xác định danh mục các chỉ tiêu kỹ thuật ảnh hưởng đến khả năng lựa chọn nhà thầu thắng thầu.

Việc đầu tiên Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng phải căn cứ vào kinh nghiệm của bản thân,

những quy định của pháp luật và quy chế đấu thầu hiện hành để xác định một danh mục chỉ tiêu đặc trưng cho những nhân tố có ảnh hưởng đến yếu tố kỹ thuật. Các chỉ tiêu này càng sát với thực tế dự án xây dựng càng tốt. Số lượng chỉ tiêu là tùy ý nhưng tối thiểu phải bao quát được đầy đủ các chỉ tiêu thường dùng để đánh giá về mặt kỹ thuật của HSDT.

Ví dụ có các chỉ tiêu áp dụng đánh giá kỹ thuật cho các công trình xây dựng mà Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng có thể sử dụng như sau:

Chỉ tiêu 1: Mức độ đáp ứng yêu cầu kỹ thuật của vật liệu xây dựng

Chỉ tiêu 2: Hệ thống tổ chức nhân sự

Chỉ tiêu 3: Giải pháp kỹ thuật cho các công tác, hạng mục xây dựng chủ yếu

Chỉ tiêu 4: Biện pháp quy trình quản lý thi công xây dựng

Chỉ tiêu 5: Tiến độ thực hiện dự án xây dựng

Bước 2: Xác định tầm quan trọng (trọng số) của từng chỉ tiêu đánh giá về mặt kỹ thuật cho dự án xây dựng

Trong số các chỉ tiêu đã được lựa chọn để đưa vào tính toán, đánh giá kỹ thuật của hồ sơ dự thầu, mỗi chỉ tiêu có một mức độ ảnh hưởng riêng đến khả năng lựa chọn nhà thầu thắng thầu. Do vậy, những quy định của pháp luật và quy chế đấu thầu hiện hành, những thông lệ và tiêu chuẩn thường được dùng để đánh giá HSDT, kết hợp với việc sử dụng phương pháp chuyên gia để đánh giá mức độ ảnh hưởng của từng chỉ tiêu. Giả sử một chuyên gia so sánh về tầm quan trọng của các chỉ tiêu, nếu số điểm là 1 thì tầm quan trọng của chỉ tiêu này thấp hơn chỉ tiêu kia, nếu số điểm là 2 thì tầm quan trọng của 2 chỉ tiêu là như nhau, nếu số điểm là 3 thì tầm quan trọng của chỉ tiêu này cao hơn chỉ tiêu kia. Điều này được tác giả minh họa trong bảng số liệu dưới đây:

STT		Chỉ tiêu 1	Chỉ tiêu 2	Chỉ tiêu 3	Chỉ tiêu 4	Chỉ tiêu 5	Tổng	Trọng số Pi
1	Chỉ tiêu 1	2	3	2	2	3	12	0,24
2	Chỉ tiêu 2	1	2	2	1	2	8	0,16
3	Chỉ tiêu 3	2	2	2	3	3	12	0,24
4	Chỉ tiêu 4	2	3	1	2	2	10	0,2
5	Chỉ tiêu 5	1	2	1	2	2	8	0,16
							50	1

Bảng 3.1 Kết quả cho điểm của 1 chuyên gia về các chỉ tiêu kỹ thuật

Bước 3: Xây dựng thang điểm: Tổng điểm áp dụng tiêu chuẩn đánh giá về mặt kỹ thuật theo phương pháp chấm điểm đối với dự án xây dựng là 100 điểm.

Bước 4: Đánh giá và ra quyết định thực hiện: Trên cơ sở danh mục các chỉ tiêu và thang điểm cũng như trọng số về các chỉ tiêu về mặt kỹ thuật trên rút ra kết luận áp dụng phương án cụ thể.

Thang điểm áp dụng tiêu chuẩn đánh giá về mặt kỹ thuật theo phương pháp chấm điểm đối với gói thầu xây dựng là 100 điểm, như vậy dựa vào Pi xác định được số điểm cho mỗi chỉ tiêu.

Đánh giá về mặt kỹ thuật cần được tổ chức chuyên gia đấu thầu của Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng thực hiện theo nguyên tắc đánh giá độc lập, sau đó lấy điểm tổng hợp dựa trên cơ sở điểm bình quân của các chuyên gia chấm thầu. Nếu có yếu tố nào có điểm quá chênh lệch thì tiến hành chấm lại, sau đó thảo luận và ra quyết định tập thể.

STT	Chỉ tiêu đánh giá	Điểm tối đa	Điểm cho từng nhà thầu				
			1	2	3	4	5
1	Mức độ đáp ứng yêu cầu kỹ thuật của vật liệu xây dựng	24	21	22	17	22	20
2	Hệ thống tổ chức nhân sự	16	15	14	13	13	12
3	Giải pháp kỹ thuật cho các công tác, hạng mục xây dựng chủ yếu	24	22	21	14	20	18
4	Biện pháp quy trình quản lý thi công xây dựng	20	18	15	13	18	18
5	Tiến độ thực hiện dự án xây dựng	16	14	16	12	13	13
Tổng điểm		100	90	88	69	86	81

Bảng 3.2 Thang điểm kỹ thuật cho các chỉ tiêu

Như vậy, nhà thầu nào có số điểm trên sẽ vượt qua mặt kỹ thuật và được đi vào vòng tiếp theo để đánh giá lựa chọn nhà thầu. Phương pháp này đã lượng hoá được sự ảnh hưởng của các nhân tố cần xem xét và cho phép phản ứng nhanh khi ra quyết định thực hiện lựa chọn thang điểm dựa trên ý kiến của chuyên gia.

Khi sử dụng phương pháp này, cán bộ chấm thầu của Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng cần lưu ý rằng, tính đúng đắn của quyết định được đưa ra phụ thuộc rất lớn vào việc phân tích và xác định chính xác tầm quan trọng của từng chỉ tiêu. Để tránh việc chọn lựa không chính xác gây thiệt hại cần có biện pháp đảm bảo độ tin cậy và phân tích cẩn thận các chỉ tiêu.

3.4. Ứng dụng khoa học công nghệ trong công tác đấu thầu xây dựng

Trong tất cả các khâu của công tác đấu thầu lựa chọn nhà thầu, để đảm bảo tính hiệu quả, năng động của công việc thì Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng cần đẩy mạnh việc ứng dụng công nghệ thông tin vào công việc. Việc áp dụng công nghệ vào các khâu của công tác đấu thầu sẽ khiến quá trình lựa chọn nhà thầu tiết kiệm được về thời gian, chi phí cũng như đảm bảo chất lượng dự án xây dựng. Đối với công tác đấu thầu, lựa chọn nhà thầu cho các dự án xây dựng trên địa bàn huyện Chi Lăng, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện cần đầu tư, ứng dụng hệ thống công nghệ như sau:

- Sử dụng hệ thống máy tính trong tất cả các công việc quản lý.
- Sử dụng các phần mềm máy tính Win project trong việc lập sơ đồ mạng công việc tổ chức thực hiện đấu thầu.
- Sử dụng các phần mềm quản lý kỹ thuật, vật tư.
- Sử dụng các phần mềm quản lý tài chính, lập dự toán công trình.
- Khai thác có hiệu quả mạng LAN và các chương trình phần mềm ứng dụng khác tùy theo từng mục đích cụ thể.
- Đầu tư hạ tầng công nghệ thông tin, xây dựng Website và các phần mềm quản lý dự án đầu tư nói chung và công tác đấu thầu nói riêng
- Xây dựng hệ thống bảo mật, triển khai đào tạo nhân viên. Ngoài ra, Ban có thể xây dựng bộ phận công nghệ thông tin để vận hành và phát triển hệ thống trong quá trình sử dụng công nghệ thông tin phục vụ công tác đấu thầu cũng như quản lý dự án.

Bên cạnh đó, để tiết kiệm thời gian và nguồn nhân lực tổ chức hoạt động đấu thầu, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng có thể tiến hành đấu thầu qua mạng đấu thầu quốc gia do Bộ KH&ĐT triển khai. Theo đó, các nội dung của quy trình lựa chọn nhà thầu, việc thực hiện và quản lý hợp đồng xây dựng đều được thực hiện qua mạng internet, gồm: Đăng tải thông tin đấu thầu, nộp bảo lãnh dự thầu, bảo đảm thực

hiện hợp đồng, tạo bản thỏa thuận liên danh, hợp đồng điện tử; Nộp, rút hồ sơ dự sơ tuyển, hồ sơ quan tâm, hồ sơ dự thầu, hồ sơ đề xuất; Mở thầu, đánh giá hồ sơ dự sơ tuyển, hồ sơ quan tâm, hồ sơ dự thầu, hồ sơ đề xuất; Thông báo kết quả lựa chọn nhà thầu; Ký kết hợp đồng...

Việc giao dịch qua mạng được thực hiện bằng văn bản điện tử. Trong đó, các văn bản điện tử giao dịch qua hệ thống mạng đấu thầu quốc gia phải có chữ ký số của người đại diện hợp pháp và được coi là văn bản gốc, có giá trị pháp lý và có hiệu lực như văn bản giấy, phục vụ công tác đánh giá, thẩm định, thanh tra, kiểm tra, kiểm toán và giải ngân. Việc triển khai thực hiện đấu thầu qua mạng sẽ góp phần tăng tính cạnh tranh, minh bạch và hiệu quả trong đấu thầu, hạn chế được tồn tại nêu trên khi sử dụng hình thức đấu thầu truyền thống.

3.5. Bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ Ban quản lý dự án đầu tư xây dựng

Đội ngũ cán bộ tham gia công tác đấu thầu có vai trò cực kỳ quan trọng, mặc dù theo phân tích trong chương 2 thì đội ngũ cán bộ phụ trách đấu thầu là những chuyên gia được Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng lựa chọn và giao nhiệm vụ, đây đều là những cán bộ am hiểu lĩnh vực xây dựng và các dự án do Ban QLDA đầu tư xây dựng quản lý. Tuy nhiên, còn nhiều cán bộ thực hiện công tác đấu thầu chưa được bồi dưỡng, chứng chỉ nghiệp vụ đấu thầu, hoạt động đào tạo cho cán bộ còn hạn chế dẫn đến còn tồn tại nhiều sai sót trong quá trình đấu thầu, lựa chọn nhà thầu. Vì vậy, trong thời gian tới để nâng cao chất lượng công tác đấu thầu xây dựng trên địa bàn huyện Chi Lăng, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện phải coi trọng công tác đào tạo, phát triển nguồn nhân lực, chú trọng bồi dưỡng và nâng cao thêm kiến thức về quản lý dự án, về đấu thầu cho các cán bộ ở Ban

Thứ nhất: Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng cần đề xuất với UBND huyện thường xuyên tổ chức các lớp tập huấn, giải thích các quy định của nhà nước liên quan tới đấu thầu, trình bày cách thức xây dựng phương pháp đấu thầu một cách khoa học. Qua đó giúp cho cán bộ đấu thầu cập nhật được nhiều hơn các quy định mới trong công tác đấu thầu và có được phương pháp thực hiện khoa học trong việc tổ chức đấu thầu.

Thứ hai: Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện cần tạo điều kiện thuận lợi cho cán bộ đi học những khóa đào tạo chuyên sâu ngắn hạn và dài hạn về quản lý

dự án, tổ chức đấu thầu bổ sung thêm kiến thức về thủy lợi, giao thông, dân dụng, điện và quản lý dự án để có thể đảm đương được các công việc mới như: kiểm tra công tác lập hồ sơ mời thầu, chấm thầu, kiểm tra dự án trước khi trình cấp có thẩm quyền phê duyệt.

Thứ ba: Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện có thể tổ chức đào tạo ngoài giờ làm việc, tổ chức các buổi sinh hoạt nói chuyện với các chuyên gia về kinh nghiệm quản lý dự án, tổ chức đấu thầu... Tạo điều kiện, khuyến khích các nhân viên đi học nâng cao thêm trình độ, và kiến thức quản lý.

Thứ tư: Tăng cường phổ biến, hướng dẫn thực hiện quy chế đấu thầu và Luật đấu thầu thông qua việc bồi dưỡng nghiệp vụ thường xuyên cho các chuyên gia thực hiện công tác đấu thầu. Các phòng ban tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng cần rà soát phân công công việc cụ thể đến từng nhân viên, có kế hoạch đôn đốc và kiểm tra thường xuyên công việc của từng nhân viên về thời gian thực hiện và chất lượng công việc. Ngoài ra, Ban cũng cần phải chú ý trong việc tuyển chọn nhân sự mới, đào tạo thêm những nhân viên mới có chuyên môn, nghiệp vụ trong việc chấm thầu, xét thầu để ngày càng nâng cao hiệu quả công tác đấu thầu.

Thực hiện đồng bộ những biện pháp trên có thể giúp Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng giải quyết được tồn tại cán bộ chấm thầu kém, cán bộ giám sát không có chuyên môn và năng lực, đồng thời bổ sung thêm được cán bộ có kỹ năng, kỹ thuật quản lý dự án, tổ chức đấu thầu. Vì không thể ngay một lúc có thể tuyển được người mới có kinh nghiệm thực tế dù rằng họ có chuyên môn. Giải pháp này chi phí không cao nhưng lại đem lại hiệu quả cao, không làm xáo trộn nhân sự cũng như công việc của Ban.

3.6. Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát trong đấu thầu xây dựng

Để nâng cao chất lượng công tác đấu thầu, lựa chọn nhà thầu thực hiện các dự án xây dựng, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng cần thành lập các tổ thanh tra, có phân cấp rõ ràng, tránh đùn đẩy trách nhiệm để kịp thời ngăn chặn những sai phạm và xử lý thích đáng những sai phạm phát sinh trong quá trình lựa chọn nhà thầu tại Ban QLDA. Tổ kiểm tra, giám sát công tác đấu thầu tại Ban cần xử lý tốt các đơn thư, tố cáo đối với hoạt động đấu thầu của nhà thầu để tạo uy tín cho người thực hiện, giúp họ thực sự yên tâm là có một bộ máy quản lý tốt. Trong thời gian qua, trong công tác đấu thầu các công trình xây

dựng tạ huyện Chi Lăng còn tồn tại nhiều sai sót, sai phạm gây thất thoát, lãng phí nguồn vốn NSNN, ảnh hưởng đến chất lượng công trình. Chính vì vậy, việc tăng cường công tác kiểm tra, giám sát trong đấu thầu xây dựng là rất cần thiết.

Bên cạnh việc tăng cường kiểm tra, giám sát công tác đấu thầu, Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng cần xây dựng những chế tài xử phạt hay xử phạt hành chính đối với từng hành vi sai phạm trong công tác đấu thầu nhằm nâng cao tính pháp lý và minh bạch trong công tác đấu thầu tại Ban. Trong quá trình kiểm tra, giám sát, nếu phát hiện có sai phạm xảy ra Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện phải nghiêm túc thực hiện theo: Nghị định số 53/2007/NĐ-CP “về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực kế hoạch và đầu tư”; Nghị định số 62/2010/NĐ-CP sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 53/2007/NĐ-CP. Mức phạt cụ thể về các hành vi vi phạm trong việc vi phạm về kế hoạch đầu tư, vi phạm về hồ sơ mời thầu, vi phạm các quy định về tổ chức đấu thầu, lựa chọn nhà thầu, quản lý nhà thầu, vi phạm các quy định về đánh giá hồ sơ dự thầu, vi phạm các quy định về ký kết và quản lý hợp đồng, vi phạm các quy định về thời gian trong đấu thầu, vi phạm các quy định về đấu thầu của nhà thầu.

Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện cần đưa ra các mức xử phạt nghiêm khắc đối với hiện tượng móc ngoặc, thỏa thuận ngầm giữa các bên tham gia đấu thầu nếu phát hiện trong quá trình kiểm tra. Có như vậy mới có thể tạo ra môi trường cạnh tranh lành mạnh, để hoạt động đấu thầu xây dựng huyện Chi Lăng nói riêng diễn ra minh bạch, công bằng, hoạt động đầu tư nói chung mang lại hiệu quả lớn xây dựng và phát triển kinh tế, xã hội địa phương.

KẾT LUẬN

Khi chủ đầu tư muốn có một công trình xây dựng đảm bảo về chất lượng cao với giá cả phải chăng thì qua hoạt động đấu thầu sẽ giúp chủ đầu tư đạt được mong muốn đó. Thông qua hoạt động đấu thầu, chủ đầu tư sẽ lựa chọn được nhà thầu đáp ứng tốt nhất về những yêu cầu mà họ đề ra với một mức giá cả hợp lý nhất. Nhằm đánh giá hiệu quả của công tác đấu thầu và đưa ra các giải pháp nâng cao chất lượng công tác đấu thầu dự án xây dựng trên địa bàn huyện Chi Lăng, tác giả đã lựa chọn nghiên cứu đề tài “**Công tác đấu thầu trong lĩnh vực xây dựng trên địa bàn huyện Chi Lăng, tỉnh Lạng Sơn**”. Mục tiêu của nghiên cứu là phân tích thực trạng công tác đấu thầu các dự án xây dựng, đánh giá những mặt đạt được và những tồn tại trong công tác đấu thầu xây dựng trên địa bàn huyện Chi Lăng thông qua nguồn số liệu thu thập tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện. Việc thực hiện, đề tài nghiên cứu, tác giả đã đạt được một vài kết quả sau:

- Thực hiện hệ thống hóa những vấn đề cơ sở lý luận về công tác đấu thầu, trình bày khái niệm, nội dung và những nhân tố ảnh hưởng đến hoạt động đấu thầu trong lĩnh vực xây dựng.

- Phân tích, đánh giá thực trạng công tác đấu thầu trong lĩnh vực xây dựng trên địa bàn huyện Chi Lăng thông qua nguồn số liệu sơ cấp và thứ cấp thu thập tại Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện. Từ kết quả phân tích, tác giả tổng hợp kết quả đạt được cũng như tồn tại hạn chế trong công tác đấu thầu dự án xây dựng của huyện làm cơ sở đề xuất các giải pháp.

- Đề xuất những giải pháp và kiến nghị nhằm mục đích nâng cao chất lượng, công tác đấu thầu trong lĩnh vực xây dựng trên địa bàn huyện Chi Lăng. Góp phần thay đổi toàn diện hệ thống cơ sở hạ tầng trong huyện thúc đẩy sự tăng trưởng kinh tế trên địa bàn huyện Chi Lăng, tỉnh Lạng Sơn trong thời gian tới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban quản lý dự án đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng (2019), Báo cáo kết quả hoạt động đấu thầu năm 2018; Lạng Sơn
2. Ban quản lý dự án đầu tư xây dựng huyện Chi Lăng (2020), Báo cáo kết quả hoạt động đấu thầu năm 2019; Lạng Sơn
3. Bộ kế hoạch và đầu tư (2010), Thông tư số 01/2010/TT-BKH ngày 06/01/2010 quy định chi tiết lập hồ sơ mời thầu xây lắp;
4. Bộ kế hoạch và đầu tư (2010), Thông tư số 02/2010/TT-BKH ngày 19/01/2010 quy định lập hồ sơ mời thầu gói thầu xây lắp
5. Bộ kế hoạch và đầu tư (2010), Thông tư số 04/2010/TT-BKH ngày 01/02/2010 quy định lập hồ sơ yêu cầu chi định thầu xây lắp;
6. Bộ kế hoạch và đầu tư (2010), Thông tư số 09/2010/TT-BKH ngày 21/04/2010 quy định lập báo cáo đánh giá hồ sơ dự thầu đối với gói thầu mua sắm hành hoá, xây lắp;
7. Quốc hội (2005), Luật đấu thầu số 61/2005/QH11 ngày 29/11/2005 của Quốc hội khóa XI, kỳ họp thứ 8
8. Quốc hội (2013), Luật đấu thầu số 43/2013/QH13 của Quốc hội khóa 13 có hiệu lực từ ngày 01/07/2014.
9. Nguyễn Xuân Phú (2012), Kinh tế đầu tư xây dựng, tập bài giảng cao học, Trường Đại học Thủy Lợi
10. Ngô Minh Hải (2011), Quản lý đấu thầu - thực trạng ở Việt Nam và kinh nghiệm quốc tế, NXB giao thông vận tải.